

คู่มือโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จังหวัดนครพนม กิจกรรมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. หลักการและเหตุผล

จากนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นที่ยอมรับบริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร ประกอบกับในสภาวะปัจจุบันสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ปัญหาโรค/แมลงและพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อย และมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประสบกับปัญหาการขาดทุน เกิดหนี้สิน และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนสำหรับแก้ไขปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ผลผลิตสินค้าที่ค้ำประกันถึงสภาพแวดล้อม และมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

๒.๒ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในจังหวัดนครพนม จำนวน ๑๒ อำเภอ ประกอบด้วย

๓.๑ ศูนย์หลัก ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๑๒ ศูนย์

๓.๒ ศูนย์เครือข่าย ได้แก่

๓.๒.๑ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๑๒ ศูนย์

๓.๒.๒ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) อำเภอละ ๒ ศูนย์ รวม ๒๔ ศูนย์

๓.๓ ศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ เช่น ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เครือข่ายเฉพาะด้านต่างๆ รวม ๑๕๕ ศูนย์

๔. กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ การพัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย

เป้าหมาย เป็นการพัฒนาศักยภาพ ศพก. และศูนย์เครือข่าย ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสารและบริการด้านการเกษตร ประกอบด้วยการพัฒนา ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย ดังนี้

๔.๑.๑ การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

เป้าหมายหลัก ปี ๒๕๖๕ มุ่งเน้นพัฒนา ศพก. ทุกแห่ง (จำนวน ๑๒ ศูนย์) สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

เป้าหมายรอง สนับสนุน และพัฒนา ศพก. ที่มีศักยภาพและความพร้อม ดังนี้

๑) การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปใช้ในการดำเนินงาน และเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการเรียนรู้จากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center)

๒) การต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การพัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน ดำเนินการโดยเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. จัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. ประกอบด้วย

๑) **วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก.** เพื่อจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาโดยคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเกษตรอำเภอ ประกอบด้วย

๑.๑) แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (แผน CoO) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (รายละเอียดตามภาคผนวก ๓.๑)

๑.๒) แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (แผน ราย ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ (รายละเอียดตามภาคผนวก ๓.๒)

๑.๓) แผนการอบรมเกษตรกรของ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (รายละเอียดตามภาคผนวก ๓.๓)

หมายเหตุ : แผนข้อ ๑.๑ - ๑.๓ ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ และมีประจําไว้ ณ ศพก. โดยไม่ต้องจัดส่งกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๑.๔) แผนการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ (รายละเอียดเพิ่มเติมข้อ ๔.๓.๑ การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day))

๒) **กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้** การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหรือศูนย์เครือข่ายให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีจากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต) ประกอบไปด้วย หลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ และหลักสูตรเสริม ดังนี้

๒.๑) หลักสูตรหลัก ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

๒.๒) หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๒.๓) หลักสูตรเสริม เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิชากิจชุมชน แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

๓) **การพัฒนาฐานเรียนรู้** พัฒนาฐานเรียนรู้เพื่อที่จะเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จุดสาธิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สอดคล้องและสนับสนุนหลักสูตรการเรียนรู้ โดยให้มีองค์ความรู้ของฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ ประจำไว้ที่ฐานการเรียนรู้ด้วย (เพื่อให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้) ทั้งนี้ สามารถประสานงาน และบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

๔) **การพัฒนาแปลงเรียนรู้** การปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกร ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน

๕) **การพัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์ฯ** สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งจัดทำ/ปรับปรุง ข้อมูลประจำศูนย์ฯ ให้มีความพร้อมในการให้บริการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าของศูนย์เครือข่าย ประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา

๖) **แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย** เพื่อให้มีการเสริมหนุน ศพก. กับ ศูนย์เครือข่าย ซึ่งกันและกันในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน ทั้งนี้ ต้องมี **“แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย พร้อมเทคโนโลยีเด่นแต่ละศูนย์”** ติดตั้งใน ศพก.หลัก (รายละเอียดตามภาคผนวก ๔) ทั้งนี้ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

หมายเหตุ : ขอให้จังหวัดปรับปรุงข้อมูล ศพก. ทุกอำเภอให้เป็นปัจจุบัน หากมีการปรับเปลี่ยน ศพก. ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

และศูนย์เครือข่าย (รายละเอียดตามภาคผนวก ๕) และจัดทำทำเนียบ ศพก. ความยาวไม่เกิน ๒ หน้ากระดาษ (รายละเอียดตามภาคผนวก ๖) และบัญชี ศพก. (รายละเอียดตามภาคผนวก ๗) ส่งกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : Doaeresearch๒๐@gmail.com ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

๔.๑.๒ การพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. (ยกเว้น ศจช.และ ศตปช.)

เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศูนย์เครือข่าย (ยกเว้น ศจช.และ ศตปช.) เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ โดยการจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาศูนย์เครือข่ายพร้อมทั้งเสนอให้ CoO ทราบด้วย และดำเนินการพัฒนาศูนย์เครือข่ายตามแผน ๓ ศูนย์ โดยมีกรอบการพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

๑) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีการทำงานเชื่อมโยงกับ ศพก. มาอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doe.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานศูนย์เครือข่ายของ ศพก.”

๒) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

๓) เป็นศูนย์เครือข่ายที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. จากกรมส่งเสริมการเกษตรในปี ๒๕๖๔

๔) ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย ขอให้เป็น **มติคณะกรรมการ ศพก.** และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

๕) กรณีนอกเหนือจากเกณฑ์การพิจารณา ๔ ข้างกล่าว ขอให้ใช้ **มติคณะกรรมการ ศพก.** และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

หมายเหตุ : ขอให้จังหวัดดำเนินการจัดทำทำเนียบศูนย์เครือข่าย ความยาวไม่เกิน ๒ หน้ากระดาษ และบัญชีศูนย์เครือข่าย (รายละเอียดตามภาคผนวก ๘ และ ๙ ตามลำดับ) เฉพาะ ๓ ศูนย์เครือข่าย ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๕ (ยกเว้น ศจช. และ ศตปช.) ส่งกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : Doaeresearch๒๐@gmail.com ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

๔.๒ การพัฒนาเกษตรกร

๔.๒.๑ การอบรมเกษตรกรผู้นำ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ เกษตรกรรายใหม่ หรือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ หรือเกษตรกรที่เตรียมเพื่อจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ จำนวน ๓๐ ราย/อำเภอ เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรไปสู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยให้แต่ละอำเภอ วิเคราะห์ข้อมูลการผลิตพืชในพื้นที่และเลือกพืชที่น่าสนใจหรือพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่นั้น ๑ ชนิด หรือประเด็นการเกษตรที่ต้องการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติให้กับเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ที่กำหนด เน้นการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ซึ่งกำหนดให้จัดการเรียนรู้ ๒ ครั้ง และให้มีการศึกษาดูงาน ณ สถานที่ที่มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการ หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่อบรม จำนวน ๑ ครั้ง สำหรับสถานที่จัดการเรียนรู้นั้นสามารถจัดอบรมได้ที่ ศพก. หรือ ศูนย์เครือข่าย ตามที่คณะกรรมการ ศพก. ได้ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม โดยสามารถบูรณาการโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

กรมส่งเสริมการเกษตร เข้ามาสนับสนุนการดำเนินการได้ ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตร จากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และเมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรในแต่ละครั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้บันทึกข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doe.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานสรุปการจัดอบรมเกษตรกร”

๔.๒.๒ การอบรมประธานศูนย์เครือข่าย ศพก. จำนวน ๑๒๐ ราย จังหวัดนครพนม สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดอบรมให้กับประธานศูนย์เครือข่าย โดยจัดอบรม ๑ ครั้ง เพื่อการพัฒนาศักยภาพของประธานศูนย์เครือข่าย ในประเด็น การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตรในพื้นที่ การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีออนไลน์ หรือ ในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตร จากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

หมายเหตุ : • รายละเอียดจำนวนศูนย์เครือข่ายรายจังหวัด สามารถตรวจสอบได้ที่เว็บไซต์ ศพก. หัวข้อ บัญชีศูนย์เครือข่าย ศพก. ปี ๒๕๖๕ (<http://alc.doe.go.th>)

• สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ สามารถปรับรูปแบบการพัฒนาเกษตรกร (อบรม/ดูงาน) ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่และในช่วงเวลานั้น ๆ ได้

๔.๓ การสนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และเครือข่าย

๔.๓.๑ การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) ปี ๒๕๖๕ กำหนดให้ดำเนินการอย่างน้อยจังหวัดละ ๑ จุด เกษตรกรที่เข้าร่วมงาน ไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย/อำเภอ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ แล้วดำเนินการคัดเลือกชนิดพืช/สถานการณ์การเกษตรที่สำคัญ หรือประเด็นเร่งด่วนมากำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการนำเสนอการจัดงาน จากนั้น ร่วมกันวางแผน และดำเนินการจัดงานให้สอดคล้องกับชนิดพืชหลัก/ประเด็นหลักที่ได้กำหนดไว้ โดยสามารถจัดได้ ณ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ศพก./ แปลงใหญ่/ สถาบันการศึกษาในพื้นที่/ ศูนย์ AIC/ หน่วยงานวิชาการ/ ภาคเอกชน หรือสถานที่อื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม มีเทคโนโลยี นวัตกรรมการเกษตรที่สามารถเป็นสถานที่จัดกิจกรรม และมีจุดเรียนรู้/การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรได้ กิจกรรมในงานประกอบด้วย ๑) กิจกรรมหลัก ได้แก่ จุดเรียนรู้/สถานีเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเป้าหมายและประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี ๒) กิจกรรมรอง ได้แก่ การนำเสนอนิทรรศการความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ จากหน่วยงานร่วมบูรณาการ ศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้บริการด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ และ ๓) กิจกรรมเสริม เช่น การแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ (รายละเอียดตามภาคผนวก ๑๐)

หมายเหตุ : ขอให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

- บันทึกแผนการจัดงานในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doe.go.th/login>)

หัวข้อ “รายงานแผนดำเนินงานการจัด Field Day” ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

- เมื่อดำเนินการจัดงาน Field Day เสร็จสิ้นแล้ว ให้บันทึกผลการจัดงาน Field Day ในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doe.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานการจัด Field Day” ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

- ในกรณีจังหวัดที่มีเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม Field Day เป็นจำนวนมากเกินกว่ามาตรการปฏิบัติตามแนวทางของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) (ศบค.) และข้อกำหนดของทางผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ กำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเรียบร้อย และมีความปลอดภัย จังหวัดสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

- แบ่งเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมงาน Field Day ออกเป็นกลุ่มย่อย หรือ
- แบ่งจำนวนครั้ง/แบ่งการจัดงานตามกลุ่มอำเภอ หรือ
- ปรับรูปแบบการจัดงานได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ๆ

๔.๔ การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๑) ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด อย่างน้อย ๔ ครั้ง ประกอบด้วย ๒ รูปแบบ ดังนี้

๓.๑) การประชุมรูปแบบปกติ (แบบเผชิญหน้า) จำนวน ๒ ครั้ง โดยจัดการประชุมในช่วงแรก (ต.ค. ๖๔ – มี.ค. ๖๕) จำนวน ๑ ครั้ง และช่วงที่ ๒ (เม.ย. – ก.ย. ๖๕) จำนวน ๑ ครั้ง

๓.๒) การจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ จำนวน ๒ ครั้ง โดยจัดการประชุมในช่วงแรก (ต.ค. ๖๔ – มี.ค. ๖๕) จำนวน ๑ ครั้ง และช่วงที่ ๒ (เม.ย. – ก.ย. ๖๕) จำนวน ๑ ครั้ง

ทั้งนี้ รูปแบบของการจัดประชุมสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่ในช่วงเวลานั้น ๆ

๒) การประชุมคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ

โดยเกษตรกรต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับแปลงใหญ่ และเกษตรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การรับรองศูนย์เครือข่าย การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม โดยเป็นการจัดการประชุมรูปแบบปกติ (แบบเผชิญหน้า) จำนวน ๔ ครั้ง

หมายเหตุ : • ให้ดำเนินการจัดประชุม ๒ เครือข่าย (ศพก. และแปลงใหญ่) **ร่วมกันทุกระดับ** (ประเทศ เขต จังหวัด และอำเภอ) จำนวน ๔ ครั้ง/ปี

- การดำเนินงานให้บูรณาการงบประมาณการจัดประชุมจากโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับโครงการแปลงใหญ่

๔.๔.๔ การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ศพก.

การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ศพก. ปี ๒๕๖๕ โดยหน่วยงานดำเนินการ ได้แก่ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

๑) การชี้แจงแนวทางการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ศพก.

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงแนวทางฯ ในเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศพก. ปี ๒๕๖๕ แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศพก. ระดับเขตและจังหวัด

๒) การวางแผนดำเนินงาน และการเก็บข้อมูล

๒.๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการวางแผนการดำเนินงาน และส่ง แผนการดำเนินงาน ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ รวบรวมส่งกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕

๒.๒) สำนักงานเกษตรอำเภอเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ศพก. แล้วบันทึกผลการเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งถึงสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

- ทุกจังหวัดส่งผลการเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด ทุก ศพก.

ภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๕

- กรณีที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลรายได้ของเกษตรกรได้ครบตามรอบการผลิตภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๕ เช่น รอบการเก็บเกี่ยวของไม้ผล เป็นต้น สามารถดำเนินการเก็บข้อมูลชนิดสินค้าดังกล่าวเกินเวลาที่กำหนดได้ โดยให้เก็บข้อมูลและบันทึกผลดังกล่าวเพิ่มเติมตามแบบฟอร์ม จัดส่งกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

๓) การสรุปผลการประเมินโครงการ ศพก.

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ตรวจสอบ และรวบรวมผลการบันทึกข้อมูลของทุกจังหวัดและสรุปผลเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

หมายเหตุ : • แบบประเมินผลการดำเนินงาน และแบบบันทึกผลการเก็บข้อมูลการประเมินโครงการ ศพก. ปี ๒๕๖๕ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรจะแจ้งให้ทราบอย่างเป็นทางการต่อไป

• การส่งแผนการดำเนินงาน และผลการเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด ให้จัดส่งถึงกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ที่ E-mail: doaereseach๒๐@gmail.com

๔.๕ การติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน

๔.๕.๑ การติดตามการดำเนินงาน ศพก.

๑) ส่วนกลาง/เขต/จังหวัด ติดตามการดำเนินงานของ ศพก.

๒) สำนักงานเกษตรอำเภอติดตาม สนับสนุนเกษตรกรที่มาเรียนรู้ และผลการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

๓) การสรุปผลการดำเนินงาน ศพก. โดยส่วนกลาง (กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร) รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน ศพก. ในภาพรวมของโครงการ เสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๕.๒ การรายงานการดำเนินงานให้รายงานตามลำดับชั้น

๑) ระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th>) สามารถดูคู่มือการบันทึกระบบรายงาน ศพก. ที่ (<https://goo.gl/Wsck๒Z>) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ

๒) ระบบรายงานส่งเสริมการเกษตร (<http://e-project.doae.go.th>) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ

๓) การจัดทำรายงานอื่นๆ ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดเพิ่มเติม (ถ้ามี) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ

๖. งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๖๓๑,๙๐๐ บาท (หกแสนสามหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยบาทถ้วน)

- ๖.๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร งบประมาณ ๔๕,๖๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)
- ๖.๒ พัฒนาศูนย์เครือข่ายอื่นๆ งบประมาณ ๑๓๖,๘๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)
- ๖.๓ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ งบประมาณ ๒๑๖,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)
- ๖.๔ พัฒนาประธานศูนย์เครือข่าย ศพก. งบประมาณ ๒๔,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)
- ๖.๕ จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) งบประมาณ ๑๐๘,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)
- ๖.๖ ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด (รูปแบบปกติ) งบประมาณ ๓๓,๖๐๐ บาท (จังหวัดเบิกจ่าย)
- ๖.๗ ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด (รูปแบบ Online) งบประมาณ ๑,๙๐๐ บาท (จังหวัดเบิกจ่าย)
- ๖.๘ ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ (รูปแบบปกติ) งบประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย)
- ๖.๙ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ศพก. งบประมาณ ๑๘,๐๐๐ บาท (จังหวัดเบิกจ่าย)

๗. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๗.๑ ผลผลิต (Output)

๑. เกษตรกร จำนวน ๓๖๐ ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก.
๒. จำนวน ศพก. หลัก ได้รับการพัฒนา ๑๒ ศูนย์
๓. จำนวนศูนย์เครือข่าย ได้รับการพัฒนา จำนวน ๓๖ ศูนย์ (ศดปช. จำนวน ๑๒ ศูนย์ ศจช. จำนวน ๒๔ ศูนย์ และศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ จำนวน ๑๕๕ ศูนย์)

๗.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

๑. เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้
๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของศูนย์ที่ได้รับการพัฒนาสามารถให้บริการได้

๗.๓ ตัวชี้วัด (KPI)

๑. เชิงปริมาณ
 - ศพก. หลัก จำนวน ๑๒ ศูนย์ ที่ได้รับการพัฒนา
 - เกษตรกรผู้นำ จำนวน ๓๖๐ ราย ที่ได้รับการพัฒนา
 - ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๕๕ ศูนย์ ที่ได้รับการพัฒนาและเชื่อมการทำงานกับ ศพก.
๒. เชิงคุณภาพ
 - เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน
 - เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนระบบการผลิตสินค้าเกษตรได้เหมาะสม ส่งผลให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

๘. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

ว่าที่ร.ต.ภักทรชานนท์ สายแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทร. ๐๙๐ ๙๒๘ ๘๒๘๒